

Κρήτ. Καί μετβ. θερμαίνω Κάσ. Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Ρόδ.: Βράζω τὰ χέρια μου Κάσ. || Φρ. Ἡ ὄρνιθα βράζει τα (ἐπιβάλλει τὰ ἀβγά της) Κύπρ. || Ἄσμ.

Ὅσους σκεπάζει ὁ οὐρανὸς καὶ ὅσους-ι-βράζ' ὁ ἥλιος Κύπρ.

Ἄντρα πεθυμῇ ἡ καρδιά μου | τὴν ἄρ' ἐς τὰ γεράματά μου, τρυφερὸ παλληκαράκι | νὰ μὲ βράζῃ 'ς τὸ γυατάκι

Κάσ. 8) Πυρακτῶ τι διὰ πολλῆς θερμότητος, ἐπὶ μετάλλου πολλαχ.: Βράζω τὸ σίδερο. Καί ἀμτβ. πυρακτοῦμαι πολλαχ.: Παροιμ. Σὰ βράζῃ τὸ σίδερο, τὸ βαράει ὁ Γύφτος (διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τι πρέπει νὰ γίνῃ ἐπικαίρως). 9) Συγκολλῶμαι διὰ πολλῆς θερμάνσεως, διὰ πυρακτώσεως ἄγν. τόπ.: Τὸ σίδερο βράζει εὐκόλα. Βρασμένο μαδέμι (τὸ συγκεκολλημένον, ὅχι ἀκέραιον, ὅχι ἀτόφιο). 10) Ρέγγω κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.): Βράζει τὸ στῆθος μου κοιν. Βράζει τὸ πέττο του Κεφαλλ. Βράζ' ἀποπέσ' ἡ καρδιά μ' (ἀναδίδει τὸ στῆθος μου ῥόγγον) Χαλδ. 11) Ἐκβράζω, ἐπὶ ναυαγίου Πόντ. (Κερασ.): Ἡ θάλασσα ἔβρασεν αὐτόν. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Ἀνθολ. Παλατ. 6,222 «μυριόπουν σκολόπενδραν ὑπ' Ὠρίωνι κυκθηεῖς | πόντος Ἰαπύγων ἔβρασ' ἐπὶ σκοπέλους». Καί ἀμτβ. ναυαγῶ, καταποντίζομαι Πόντ. (Κερασ.): Τὸ καράβιν ἔβρασεν. 12) Μετοχ. βρασμένος, ὁ πάσχων ἐκ νόσου καλουμένης βράσι, ἐκδηλουμένης διὰ διογκώσεως τῆς κοιλίας καὶ δυσπνοίας, ἐπὶ ζώων Κεφαλλ.

Β) Μεταφ. 1) Ἀγανακτῶ, ὀργίζομαι σύνθηθ.: Ἐκεῖνος μιλῶσε κ' ἐγὼ ἔβραζα σύνθηθ. || Παροιμ.

Φίλος τὸ φίλο ἔκραζε | καὶ ὁ νοικοκύρης ἔβραζε (ἐπὶ ἀδιακρίτου προσκεκλημένου, ὅστις φέρει καὶ τὸν φίλον του) πολλαχ. Συνών. ἀναβράζω Β 1. Μετοχ. βρασμένος, ἐξωργισμένος πολλαχ.: Εἶναι βρασμένος ποῦ δὲ λέγεται. 2) Ἐχθρεύομαι Μακεδ.: Πῶς οἱ βράζον!

βράκ μόρ. Δαρδαν. Πόντ. (Ἀργυρούπ. Ὁφ. Χαλδ. κ. ἄ.) βράκα Πόντ. (Κερασ.)

Λέξις πεποιημένη.

Τὸ μόριον ἐν ἐπαναλήψει βράκ βράκ δηλώνει τὴν φωνὴν τῶν βατράχων ἐνθ' ἄν.: Φώναζαν οἱ βατρακοὶ βράκ βράκ Δαρδαν. Τὰ βροθάκια ἐποίκαν βράκ βράκ Χαλδ. || Φρ. Ντ' ἐπαθετεν καὶ ὅλον βράκα βράκα φωνάζετεν; (ντ' ἐπαθετεν=τί πάθατε) Κερασ.

βράκα (I) ἡ, κοιν. βράκα Σαμοθρ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. βράκα. Ἰδ. Διόδωρ. Σικελ. 5,30 «χρῶνται.. ἀναξυρίσιν, αἷς ἐκεῖνοι βράκας προσαγορεύουσι».

1) Εἶδος εὐρείας πολυπτύχου περισκελίδος, διαφόρου κατὰ τόπους, περιδενομένης εἰς τὴν ὀσφὺν μὲ βρακοζώην καὶ ἐξικνουμένης συνήθως μέχρι τῶν γονάτων κοιν.: || Φρ. Ἐχεσε τὴ βράκα του (ἐπὶ μεγάλου φόβου ἢ χαρᾶς) Κρήτ. Ἐν ξέρει νὰ δῆσῃ τὴν βράκα του (ἐπὶ ἀδασῶς) Κύπρ. Ἐν ἔδει ἔξω 'πὺ τὴν βράκαν ποῦ φορεῖ (ἐπὶ πένητος) Κύπρ. (Λεμεσ.) Πουνάτσαν ἔχει ἡ βράκα του (ἐπὶ τοῦ φοροῦντος τὴν βράκαν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ σχηματίζῃ ὀπισθεν εἶδος οὐρᾶς) Μεγίστ. Συνών. βρακί 1, κόφα. β) Γυναικεῖα περισκελὶς Θήρ. Κίμωλ. Ρόδ. Σίφν.

2) Πανταλόνι ἀνδρικὸν Κρήτ. Μακεδ. 3) Ἐσώβρακον Θήρ. Κρήτ.

βράκα (II) ἡ, κοιν. καὶ Τσακων.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βρακί.

Μέγα βρακί κοιν. καὶ Τσακων.: Μωρέ, τί βράκα εἶναι τούτη ποῦ φορεῖς! Ἐχάθηκες μέσα 'ς αὐτὴ τὴ βράκα κοιν. Τὸν εἶδες ἐκεῖνον μὲ τὴ βράκα; Θράκ. (Σαρεκκλ.) || Φρ. Ἀνιμούς 'ς τὴ βράκα σ' (ἐπὶ ἀποδοκιμασίας) Λέσβ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Συνών. βράκαρος, βράκος, βρακούδα (II), βράκουλ-λας.

βρακάδικος ἐπίθ. πολλαχ. βρακάδ' κους βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ βρακᾶδες πληθ. τοῦ οὐσ. βρακᾶς.

Ὁ ἀνήκων ἢ ἰδιάζων εἰς βρακᾶδες, βρακοφόρους: Βρακάδικο γελέκο-ζουνάρι-πουνάμισο-φέσι. Βρακάδικα ροῦχα-παπούτσια πολλαχ. Βρακάδικο μαντήλι (εἶδος μεγάλου μανδηλίου) Κάρπ.

βρακάκι τό, κοιν. βρακάκ' βόρ. ἰδιώμ. βρακάτσι Εὐβ. (Κουρ. Κύμ.) Μεγίστ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βρακί διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-άκι.

Μικρὸν βρακί. Συνών. βρακίτσα, *βρακόπουλλον, βρακούδα (I), βρακουδάκι, βρακουδέλλι, βρακούδι, βρακούλλι.

βρακανήθρα ἡ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκανο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ήθρα.

Βρακανίδα, δ ἰδ.

βρακανίδα ἡ, Εὐβ. (Αἰδηψ. Στρόπον.) Ἡπ. (Δρόβιαν. Ζαγόρ. κ. ἄ.) Θεσσ. (Καλαμπάκ. Λάρ. κ. ἄ.) Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. (Ἀργυρούδ. κ. ἄ.) Λευκ. Παξ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) — ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,216 καὶ 311—Λεξ. Ἐλευθερουδ. Βλαστ. 477 Δημητρ. βρεκανίδα Ἡπ. (Χιμάρ.) βρακαλίδα Ἀνδρ. Πελοπν. (Γέρμ. Λακων. Μάν.) — Λεξ. Βλαστ. 477 φρακαλίδα Κύθν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκανο καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ίδα κατὰ τὸ σιναπίδα, λαχανίδα κττ.

Τὸ φυτὸν ῥάπιστρον τὸ Ἀνατολικὸν (rapistrum Orientale) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae) ἐνθ' ἄν.: Παροιμ.

Τὸ καμάρι πῶχ' ἡ γρούβα | δὲν τὸ σέρον' ἡ βρακανίδα (ἐπὶ ὑπεροχῆς) Λευκ. || Ἄσμ.

Σὰν τέτοια παλαιολάχανα, σὰν τέτοιες βρακανίδες, ἔχω κ' ἐγὼ 'ς τὸν κῆπο μου σαρανταπέντε ρίζες (λέγεται πρὸς ἐκδήλωσιν περιφρονησεως πρὸς τινα) Ἡπ.

Ἡ γῆ μας ἡ ταλαίπωρη καὶ τὰ κοιλόρφανά της θὰ μάθουν νὰ χορταίνουνε λαθύρια, βρακανίδες ΑΒαλαωρ. ἐνθ' ἄν. 216. Συνών. βράκανο. [*]

βράκανο τό, Εὐβ. (Κονίστρ.) βράκαλο Πελοπν. (Γέρμ. Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. βράκανον.

Τὸ φυτὸν βρακανίδα, δ ἰδ.

[*]

βράκαρος ὁ, πολλαχ. βράκαρους Ἡπ. Θηλ. βρακάρα ἡ, Λῆμν.

Μεγεθ. τοῦ οὐσ. βρακί διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-αρος.

Βράκα (II), δ ἰδ., ἐνθ' ἄν. Παροιμ. φρ.

Ἀπὸ τοῦ φόβου του καὶ τὴν τρονμάρα του γέμισιν καὶ τὴ βρακάρα του

Λῆμν.

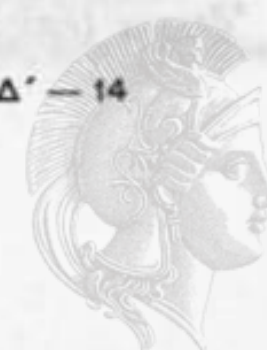
βρακάς ὁ, κοιν. Θηλ. βρακοῦ πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ας.

1) Ἀνθρωπος φορῶν βράκαν, βρακοφόρος κοιν.: Οἱ νησιῶτες εἶναι βρακάδες. Ντύθηκε βρακάς τοῖς Ἀποκρῆς. Συνών. βρακουλλᾶς. β) Μετων. ἄνθρωπος ἀγροῖκος, ἀνάγωγος Λεξ. Δημητρ. 2) Πρόβατον ἔχον μακρὰν οὐρὰν ἐγγίζουσιν τὴν γῆν Κύπρ.

ΤΟΜ. Δ' — 14

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Ἡ λ. ὡς παρων. Θήρ. (Οἶα) Κεφαλλ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.), ὡς ἐπών. Εὐβ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρακάδες Ἰκαρ.

βρακάτα ἐπίρρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρακάτος.

Ἐπὶ πάλης, κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ περισφίγγεται ὑπὸ τοῦ παλαιστοῦ ἢ ὁσφὺς τοῦ ἀντιπάλου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ νεφρᾶτα διηλοῦντος τὴν περὶ τοὺς νεφροὺς λαβὴν: Παλεύομε βρακάτα.

βρακατάδα ἡ, ἀμάρτ. βρακατάα Κάρπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. βρακάτος καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άδα (II).

Ὁ διάφορος χρωματισμὸς τοῦ τριχώματος τῶν σκελῶν τῶν αἰγοπροβάτων ἐν σχέσει πρὸς τὸν τοῦ λοιποῦ σώματος, εἶναι δὲ συνήθως τὸ χρῶμα τῶν σκελῶν λευκόν. Πβ. βρακάτος 3.

βρακάτος ἐπίθ. σύνηθ. βρακάτους βόρ. ιδιωμ. βαακάτους Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βράκα (I) καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτος.

1) Ὁ φορῶν βράκαν σύνηθ. Συνών. βρακοφορέμενος, βρακωτὸς 1, κοφᾶτος. 2) Ἐπὶ πτηνῶν, ὁ ἔχων δασὺ πτίλωμα περὶ τοὺς πόδας σύνηθ.: Κόκορας βρακάτος. Κόττα βρακάτη. Περιστέρια βρακάτα σύνηθ. Συνών. καλτσᾶτος. β) Ὁ ἔχων δασὺ τρίχωμα περὶ τοὺς πόδας Πελοπν. (Λακων.) Σκῦρ. κ. ἄ. 3) Ὁ ἔχων τὸ τρίχωμα τῶν σκελῶν λευκὸν ἢ διαφόρου χρώματος τοῦ τριχώματος τοῦ ἄλλου σώματος πολλαχ.: Βρακάτη γίδα. Κάρπ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρακούλλης. 4) Ἐπὶ βοῶν, ὁ ἔχων μηροὺς παχεῖς καὶ ὄρχεις εὐτραφεῖς ἢ ὁ ἔχων πόδας βραχεῖς καὶ κοιλίαν βαρεῖαν καὶ πρὸς τὰ κάτω τείνουσαν Κύπρ.

βρακί τό, βρακὶν Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)—Λεξ. Δημητρ. (ἐν λ. βρακί) βρατῖν Λυκ. (Διβύσσ.) Μεγίστ. βρακί κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) βρατσί Ἀθῆν. (παλαιότ.) Ἀνδρ. (Κόρθ. κ. ἄ.) Ἴος Κύθν. Λέσβ. Μέγαρ. Τήν. Τσακων. βρατσί Καππ. (Μισθ.) Πόντ. (Ὁφ.) βατσί Λέσβ. βαακί Σαμοθρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. βρακίον.

1) Βράκα (I) 1, ὁ ἰδ., κοιν.: Φρ. Δὲν ἔχει βρακί νὰ φορέσῃ (ἐπὶ τοῦ στερουμένου τῶν πάντων). Δὲν ξέρει νὰ δέσῃ τὸ βρακί του (ἐπὶ παντελῶς ἀδαοῦς). Δουλεύει καὶ βρακί δὲν μπορεῖ νὰ φορέσῃ (οὐδὲν ἐξοικονομεῖ ἐκ τῆς ἐργασίας του). Λύσανε τὰ βρακιά τους (ἔδειξαν ὑπερβολικὴν ἐμπιστοσύνην). Πούλησε καὶ τὸ βρακί του (κατεστράφη οἰκονομικῶς) κοιν. Ἐμ'νι μὲ τὸν βρακί 'ς τὸν ραβδί (ἐπὶ ποιμένος τοῦ ὁποίου ἐψόφησαν ὅλα τὰ ποίμνια) Στερελλ. (Ἀράχ.) Πούλ'σ' τοῦ βρατσί δ' (κατεστράφη οἰκονομικῶς) Λέσβ. Ἀσ' σὸν ἀβράκωτον βρακὶν ἐβγάλλ' (ἐπὶ ἱκανοῦ, συνών. φρ. ἀπὸ τῆς μυῖγα ξύγγι βγάζει, ἀπὸ τὸν τράγο γάλα βγάζει) Πόντ. || Παροιμ. Δῶσ' ἐδῶ, δῶσ' ἐκεῖ, μείνανε χωρὶς βρακί (ἐπὶ δαπανῶν καταστρεπτικῶν) Αἰγιν.

Ἄν δὲν ἔχω τὸ ρακί, | τί τὸ θέλω τὸ βρακί; (ἐπὶ μεθύσου) ἄγν. τόπ. || Παροιμ. Τὰ μεταξωτὰ βρακιά θέλουν καὶ πιδέξια σκέλη (ὅτι καθεὶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται καὶ νὰ δρᾷ ἀναλόγως πρὸς τὴν κοινωνικὴν του θέσιν καὶ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν του ἢ ὅτι προσπάθειαι σοβαραὶ καὶ δυσχερεῖς ἀπαιτοῦν ἀναλόγους ἱκανότητας καὶ νὰ μὴν ἀναλαμβάνη τις ἔργα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών του) σύνηθ. Ξεβράκωτος βρακί ἔβαλε κί ὅλη τὴν ὥρα τό 'δειχνε (ἐπὶ νεοπλούτου αὐτοθαυμαζομένου) πολλαχ.

Ἀβρακος βρακὶν ἐφόρει, | κάθε πάτημα τὸ θώρειε (συνών. τῇ προηγουμένῃ. Πβ. μεταγν. «ἀμαθὴς ἀναξυρίδα περιθέμενος πᾶσι ταύτην ἐδείκνυ» Παροιμιογράφ. 2, 283 ἔκδ. Leutsch) Λεξ. Δημητρ. β) Περισκελὶς ἐσωτερικὴ, ἐσώβρακον κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Οἶν. Τραπ. Χαλδ.): Φρ. Τά 'καμε 'ς τὸ βρακί του (ἐφοβήθη πολύ). Γέμισε τὰ βρακιά του (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Ἔχες τὰ βρακιά του (συνών. τῇ προηγουμένῃ). Αὐτοὶ εἶναι κόλος καὶ βρακί (εἶναι φίλοι ἀχώριστοι, συνών. φρ. εἶναι νύχι καὶ κρέας). Δὲν ἔχει δεῦτερο βρακί (εἶναι παντελῶς ἐνδεής). Τὴν πῆρε μὲ τὸ βρακί καὶ τὸ πουκάμισο (τὴν συνεζεύχθη ἐντελῶς πτωχὴν) κοιν. Τὸν ἔβαλε μέσ' 'ς τὸ βρακί της (ἐπιβάλλει τὴν θέλησίν της εἰς τὸν σύζυγόν της, συνών. φρ. τὸν ἔχει δεμένον 'ς τὴ βρακοζώνα) πολλαχ. Πάει ἢ ψ'χὴ μ' μέσ' τοῦ βρατσί μ' (φοβοῦμαι πολὺ) Λέσβ. Θὰ βγάλω τὸ βρατσί γιὰ νὰ πάρω τὰ λεπτὰ (θὰ δώσω βαρυτάτας ἐγγυήσεις διὰ νὰ λάβω δάνειον) Ἀνδρ. || Παροιμ. φρ. Ἐνα βρακί δὴν κόλους δὲ χωρεῖ (ἐπὶ ἀδιαχωρήτου, συνών. παροιμ. σὲ μὲ ἀ σκούφια δὴν κεφάλια δὲ χωροῦν) πολλαχ. || Παροιμ. Ἐχτέθεν κ' Ἐμινὲ βρακὶν (ἀποκήτεσε καὶ ἡ Ἐμινὲ βρακί, ἐπὶ πτωχοῦ ἀποκτήσαντός τι καὶ ἀλαζονευομένου). Χαλδ. γ) Ἡ ἐσωτερικὴ περισκελὶς τῶν γυναικῶν Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) Σῦρ.

2) Κηλεπίδεσμος Κρήτ.—Λεξ. Μ'Εγκυκλ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Βρακί Ἀθ. Στερελλ. (Ἀκαρναν.) Βρατσί Κάρπ. Βρακιά Κάρπ.

βρακίτσα ἡ, Μεγίστ. Ρόδ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. βράκα (I) διὰ τῆς ὑποκοριστικῆς καταλ. -ίτσα.

Μικρὰ βράκα. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βρακάκι.

βρακοβουρλιάστρα ἡ, ἀμάρτ. βρακοβουρλιάστρα Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ βουρλιάστρα, δι' ὃ ἰδ. βουρλιάστῆς.

Βουρλιάστῆρα, ὁ ἰδ.

βρακόδεμα τό, Θήρ. κ. ἄ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ δέμα.

Βρακοζώνα 1, ὁ ἰδ.

βρακοζώνα ἡ, σύνηθ. βρακουζώνα πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βρακουζούνα Θράκ. (Τσακίλ.) Μακεδ.—Λεξ. Δημητρ. βρακουζούνα Α.Ρουμेल. (Φιλιπούπ.) Θεσσ. Θράκ. (Ροδόπ. Σουφλ.) Μακεδ. (Ἀνω Κώμ. Βελβ. Βλάστ. Καταφύγ. Σιάτ. κ. ἄ.) βακουζώνα Θράκ. (Ταῖφ. κ. ἄ.) βρακοζώνη πολλαχ. βρακουζών' πολλαχ. βορ. ιδιωμ. βρακοτζώνη Σύμ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βρακί καὶ ζώνη. Διὰ τὸν τύπ. βακουζώνα ἰδ. Ἀνθ.Παπαδοπ. Γραμματ. βορ. ιδιωμ. 33.

1) Ὡρὶς ἐκ σχοινίου ἢ ὑφάσματος, διὰ τῆς ὁποίας περισφίγγεται ἡ βράκα ἢ τὸ βρακί περὶ τὴν ὁσφύν σύνηθ.: Περνῶ τῇ βρακοζώνᾳ 'ς τὸ βρακί. Τοῦ λύθηκε -τοῦ κόπηκε ἡ βρακοζώνα. Δένει τῇ βρακοζώνᾳ του σύνηθ. || Φρ. Λόγια τ'ς βρακουζούνας (ἄσμενοι λόγοι) Βλάστ. Ἔδωσε τ' βρακουζώνα (εἶναι ἐγκρατὴς) Καταφύγ. Τῆς ἔλυσε τῇ βρακοζώνᾳ (συνευρέθη μετ' αὐτῆς. Πβ. Ὁμ. λ 245 «λύσε δὲ παρθενίην ζώνην») Πάρ. Τὸν ἔχει δεμένον 'ς τὴ βρακοζώνα (ἐπὶ γυναικὸς ἐπιβαλλούσης τὰς θελήσεις εἰς τὸν σύζυγον, συνών. φρ. τὸν ἔβαλε μέσ' 'ς τὸ βρακί της) Αἰγιν. Τοῦ πουτάμ' ἔχ' νὰ βρακουζώνα νιρὸ (ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὸν ποταμὸν βρέχεται μέχρι τῆς ὁσφύς) Αἰτωλ. || Ἄσμ.

